Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

27 iunie 2013 *

„Cooperare judiciară în materie civilă — Medierea în materie civilă și comercială — Directiva 2008/52/CE — Reglementare națională care prevede o procedură de mediere obligatorie — Nepronunțare asupra fondului”

În cauza C-492/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Giudice di pace di Mercato San Severino (Italia), prin decizia din 21 septembrie 2011, primită de Curte la 26 septembrie 2011, în procedura

Ciro Di Donna

împotriva

Società imballaggi metallici Salerno srl (SIMSA),

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnii E. Jarašiūnas și A. Ó Caoimh, doamna C. Toader (raportor) și domnul C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna J. Kokott,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de S. Varone, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul francez, de G. de Bergues și de J.-S. Pilczer, în calitate de agenți;

— pentru guvernul austriac, de A. Posch, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de F. Moro și de M. Wilderspin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 aprilie 2013,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: italiana.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2008/52/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială (JO L 136, p. 3), a articolelor 6 și 13 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, precum și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Di Donna, pe de o parte, și Società imballaggi metallici Salerno srl (SIMSA) (denumită în continuare „SIMSA”), pe de altă parte, având ca obiect repararea prejudiciului produs autovehiculului său, litigiu pentru care Giudice di pace di Mercato San Severino intenționează să aplice procedura de mediere obligatorie prevăzută de dreptul italian.

Cadrul juridic

Reglementarea Uniunii

3 Considerentele (8) și (10) ale Directivei 2008/52 au următorul cuprins:

„(8) Dispozițiile prezentei directive ar trebui să se aplice numai medierii în cazul litigiilor transfrontaliere, dar nimic nu ar trebui să împiedice statele membre în a aplica aceste dispoziții în egală măsură procedurilor interne de mediere.

[…]

(10) Prezenta directivă ar trebui să se aplice procedurilor în care două sau mai multe părți ale unui litigiu transfrontalier încearcă, din proprie inițiativă, să ajungă la un acord amiabil în privința soluționării litigiului dintre ele, cu asistența unui mediator. Aceasta ar trebui să se aplice în materie civilă și comercială. […]”

4 Articolul 1 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Obiectivul prezentei directive este de a facilita accesul la soluționarea alternativă a litigiilor și de a promova soluționarea pe cale amiabilă a acestora prin încurajarea utilizării medierii și asigurarea unei relații echilibrate între mediere și procedurile judiciare.”

5 Articolul 3 litera (a) din directiva menționată prevede:

„[…] se aplică următoarele definiții:

(a) «mediere» înseamnă un proces structurat, indiferent cum este denumit sau cum se face referire la acesta, în care două sau mai multe părți într-un litigiu încearcă, din proprie inițiativă, să ajungă la un acord privind soluționarea litigiului dintre ele, cu asistența unui mediator. Acest proces poate fi inițiat de către părți, recomandat sau impus de instanță sau prevăzut de dreptul unui stat membru.

[…]”

6 Articolul 5 alineatul (2) din aceeași directivă prevede:

„Prezenta directivă nu aduce atingere legislației naționale conform căreia recurgerea la mediere, înainte sau după începerea procedurii judiciare, este obligatorie sau face obiectul unor stimulente sau sancțiuni cu condiția ca o astfel de legislație să nu împiedice părțile să își exercite dreptul de acces la sistemul judiciar."

7 Articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2008/52 are următorul cuprins:

„Dat fiind că este de dorit ca medierea să aibă loc într-un mod care respectă confidențialitatea, statele membre se asigură ca, cu excepția cazului în care părțile hotărăsc altfel, nici mediatorii, nici cei implicați în administrarea procesului de mediere să nu fie obligați să aducă probe în cursul procedurilor judiciare civile și comerciale sau în cursul procedurilor arbitrale privind informații rezultate din sau în legătură cu procesul de mediere, cu excepția cazului în care:

a) acest lucru este necesar pentru considerente imperioase de ordine publică ale statului membru respectiv, în special pentru a asigura protecția interesului superior al copilului sau pentru a împiedica vătămarea integrității fizice sau psihice a unei persoane, sau

b) divulgarea conținutului acordului rezultat în urma medierii este necesară punerii în aplicare sau executării acestuia.

[…]"

Dreptul italian

Decretul legislativ nr. 28/2010

8 Decretul legislativ nr. 28 din 4 martie 2010 de punere în aplicare a articolului 60 din Legea nr. 69 din 18 iunie 2009 privind medierea în vederea concilierii în litigiile civile și comerciale (GURI nr. 53 din 5 martie 2010, denumit în continuare „Decretul legislativ nr. 28/2010") a fost comunicat Comisiei Europene ca măsură națională de transpunere a Directivei 2008/52.

9 Articolul 5 alineatul 1 din acest decret prevede:

„Oricine intenționează să introducă o acțiune în justiție având ca obiect un litigiu în materie de coproprietate, drepturi reale, diviziune, moștenire, acorduri de familie, închiriere, comodat, închiriere de întreprinderi, despăgubiri pentru prejudiciile care rezultă din circulația vehiculelor și a bărcilor, din răspunderea medicală și din defăimarea prin intermediul presei sau al altor mijloace de publicitate, contracte de asigurare, bancare și financiare trebuie să recurgă în prealabil la procedura de mediere în temeiul prezentului decret […] Desfășurarea efectivă a procedurii de mediere este o condiție de admisibilitate a actului de sesizare a instanței. Inadmisibilitatea trebuie să fie invocată de pârât, sub sancțiunea decăderii, sau ridicată din oficiu de către instanță, nu mai târziu de prima ședință. În cazul în care constată că medierea a început deja, dar nu s-a încheiat, instanța fixează următoarea ședință după expirarea termenului prevăzut la articolul 6. În mod similar, atunci când medierea nu s-a desfășurat, instanța acordă părților un termen de cincisprezece zile pentru depunerea cererii de mediere."

10 Articolul 6 din decretul menționat are următorul cuprins:

„1. Durata procedurii de mediere nu depășește patru luni.

[…]"

11 Articolul 8 din Decretul legislativ nr. 28/2010, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 148 din 14 septembrie 2011 (GURI nr. 216 din 16 septembrie 2011, p. 1), reglementează desfășurarea procedurii de mediere. Acest articol prevede:

„1. În momentul prezentării cererii de mediere, responsabilul organismului desemnează un mediator și fixează prima întâlnire dintre părți în termen de cincisprezece zile de la data depunerii cererii. […]

[…]”

12 Articolul 11 din Decretul nr. 28/2010 prevede:

„1. Dacă s-a ajuns la un acord amiabil, mediatorul întocmește un proces-verbal la care se anexează textul acordului. În cazul în care nu s-a ajuns la un acord, mediatorul poate formula o propunere de conciliere. În orice caz, mediatorul formulează o propunere de conciliere dacă părțile solicită în comun acest lucru în orice moment al procedurii. Înainte de formularea propunerii, mediatorul informează părțile cu privire la posibilele consecințe prevăzute la articolul 13.

[…]

4. În cazul în care concilierea eșuează, mediatorul întocmește un proces-verbal indicând propunerea; procesul-verbal este semnat de părți și de mediator, care certifică semnăturile părților sau imposibilitatea lor de a semna. În același proces-verbal, mediatorul ia act de neparticiparea uneia dintre părți la procedura de mediere.”

13 Articolul 13 din decretul menționat, referitor la cheltuielile de judecată, prevede:

„1. Atunci când hotărârea judecătorească corespunde în totalitate conținutului propunerii, instanța exclude recuperarea cheltuielilor suportate de partea care a avut câștig de cauză și care a refuzat propunerea, referitoare la perioada ulterioară formulării acesteia, și o obligă la rambursarea cheltuielilor aferente aceleiași perioade, suportate de partea care a căzut în pretenții, precum și la plata către bugetul de stat a unei sume de aceeași valoare cu cea a taxei judiciare datorate. Articolele 92 și 96 din Codul de procedură civilă [Codice di procedura civile] rămân aplicabile. Dispozițiile prezentului alineat se aplică de asemenea cheltuielilor reprezentând remunerația plătită mediatorului și onorariul datorat expertului, potrivit articolului 8 alineatul 4.

2. Atunci când hotărârea judecătorească nu corespunde în totalitate conținutului propunerii, instanța, în cazul în care există motive serioase și excepționale, poate exclude totuși recuperarea cheltuielilor suportate de partea care a avut câștig de cauză, legate de remunerația plătită mediatorului și de onorariul datorat expertului, potrivit articolului 8 alineatul 4.”

Decretul ministerial nr. 180/2010

14 Pe cale legislativă, guvernul italian a adoptat Decretul ministerial nr. 180 din 18 octombrie 2010, astfel cum a fost modificat prin Decretul ministerial nr. 145 din 6 iulie 2011 (denumit în continuare „Decretul ministerial nr. 180/2010”). În ceea ce privește prezenta cauză, articolul 16 din Decretul ministerial nr. 180/2010 prevede:

„1. Indemnizația cuprinde cheltuielile de deschidere a procedurii și cheltuielile de mediere.

2. În ceea ce privește cheltuielile de deschidere a procedurii, incluse în indemnizația totală, fiecare parte datorează o sumă de 40,00 euro, care este plătită de solicitant în momentul depunerii cererii de mediere și de partea chemată la mediere în momentul în care se constituie parte la procedură.

3. În ceea ce privește cheltuielile de mediere, fiecare parte datorează suma indicată în tabelul A anexat la prezentul decret.

4. Cuantumul maxim al cheltuielilor de mediere pentru fiecare tranșă de referință, stabilit conform tabelului A:

a) poate fi majorat cu maximum o cincime, având în vedere importanța specială, complexitatea sau dificultatea cauzei;

b) trebuie să fie majorat cu maximum un sfert în cazul în care medierea se încheie cu succes;

c) trebuie să fie majorat cu o cincime în cazul formulării propunerii în temeiul articolului 11 din Decretul legislativ [nr. 28/2010];

d) în domeniile prevăzute la articolul 5 alineatul 1 din Decretul legislativ [nr. 28/2010], trebuie să fie redus cu o treime pentru primele șase tranșe și cu o jumătate pentru celelalte, sub rezerva reducerii prevăzute la litera e) a prezentului alineat, și nu se aplică nicio altă majorare dintre cele prevăzute la acest articol, cu excepția celei prevăzute la litera b) a prezentului alineat;

e) trebuie să fie redus la 40 de euro pentru prima tranșă și la 50 de euro pentru toate celelalte tranșe, sub rezerva aplicării literei c) a prezentului alineat, atunci când niciuna dintre părțile adverse celei care a solicitat medierea nu participă la procedură.

[…]

14. Se poate deroga de la cuantumurile minime ale indemnizațiilor pentru fiecare tranșă de referință, astfel cum au fost stabilite conform tabelului A anexat la prezentul decret.”

15 Tabelul A, menționat la articolul 16 alineatul 4 din decretul ministerial nr. 180/2010, se prezintă după cum urmează:

Valoarea litigiului	Costuri (pentru fiecare parte)
Sub 1 000 de euro	65 de euro
De la 1 001 euro la 5 000 de euro	130 de euro
De la 5 001 euro la 10 000 de euro	240 de euro
De la 10 001 euro la 25 000 de euro	360 de euro
De la 25 001 euro la 50 000 de euro	600 de euro
De la 50 001 euro la 250 000 de euro	1 000 de euro
De la 250 001 euro la 500 000 de euro	2 000 de euro
De la 500 001 euro la 2 500 000 de euro	3 800 de euro
De la 2 500 001 euro la 5 000 000 de euro	5 200 de euro
Peste 5 000 000 de euro	9 200 de euro

Litigiul principal și întrebările preliminare

16 Domnul Di Donna a chemat în judecată SIMSA, solicitând repararea prejudiciului produs autovehiculului său de un cărucior elevator aparținând acestei societăți. Astfel cum reiese din dosar, SIMSA nu a contestat faptele, dar a solicitat amânarea primei ședințe pentru a putea chema în

garanție societatea de asigurări la care deține o poliță pentru răspunderea delictuală. Totuși, ea a susținut, în această privință, că era necesar ca, înainte de chemarea în garanție a societății de asigurări, litigiul să fie supus procedurii de mediere obligatorie prevăzute de Decretul legislativ nr. 28/2010.

17 Instanța de trimitere consideră că acest decret este aplicabil situației de fapt din cauza principală în măsura în care raportul contractual existent între SIMSA și societatea de asigurări chemată în garanție intră în sfera asigurărilor pentru care, în temeiul articolului 5 alineatul 1 din decretul menționat, procedura de mediere este obligatorie sub sancțiunea inadmisibilității acțiunii în justiție. Giudice di pace di Mercato San Severino își pune totuși problema dacă, pentru stabilirea datei următoarei ședințe, trebuie să se țină cont de termenul de înfățișare de 45 de zile prevăzut pentru cererea de introducere în cauză sau și de termenul de 4 luni necesar pentru desfășurarea procedurii de mediere. De altfel, instanța de trimitere împărtășește îndoielile SIMSA privind compatibilitatea dispozițiilor Decretului legislativ nr. 28/2010 cu dreptul Uniunii.

18 În acest context, Giudice di pace di Mercato San Severino a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„Articolele 6 și 13 din Convenția [europeană] pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, […] Directiva 2008/52[…], principiul general de drept al Uniunii de protecție jurisdicțională efectivă și, în general, dreptul Uniunii în ansamblul său se opun introducerii în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene a unei reglementări, [precum] Decretul legislativ nr. 28/2010 și Decretul ministerial nr. 180/2010, […] potrivit căreia:

1) instanța poate utiliza în procedura ulterioară elemente de probă împotriva părții care nu a participat, fără motive întemeiate, la o procedură de mediere obligatorie;

2) instanța trebuie să excludă recuperarea cheltuielilor suportate de partea care a avut câștig de cauză și care a refuzat o propunere de conciliere, referitoare la perioada ulterioară formulării acesteia, și trebuie să o oblige la rambursarea cheltuielilor aferente aceleiași perioade, suportate de partea care a căzut în pretenții, precum și la plata către bugetul de stat a unei alte sume egale cu cea plătită deja pentru impozitul datorat (taxa judiciară), dacă hotărârea în cauza introdusă după formularea propunerii refuzate corespunde în totalitate conținutului acestei propuneri;

3) instanța, în cazul în care există motive grave și excepționale, poate exclude recuperarea cheltuielilor suportate de partea care a avut câștig de cauză, legate de remunerația plătită mediatorului și de onorariul datorat expertului, chiar dacă hotărârea judecătorească nu corespunde în totalitate conținutului propunerii;

4) instanța trebuie să oblige la plata către bugetul de stat a unei sume egale cu taxa judiciară datorată pentru judecată partea care nu a participat la procedura de mediere fără un motiv întemeiat;

5) mediatorul poate sau, mai mult, trebuie să formuleze o propunere de conciliere chiar în lipsa acordului părților și chiar în cazul neparticipării părților la procedură;

6) termenul în care trebuie să se încheie încercarea de mediere poate ajunge până la patru luni;

7) chiar după expirarea termenului de patru luni de la începerea procedurii, acțiunea va putea fi formulată numai după ce se obține, de la secretariatul organismului de mediere, procesul-verbal privind lipsa acordului, întocmit de mediator, cu menționarea propunerii refuzate;

8) nu este exclus ca procedurile de mediere să se înmulțească – cu consecința înmulțirii termenelor de soluționare a litigiului – ori de câte ori există cereri noi formulate legal în cadrul aceleiași proceduri judiciare inițiate între timp;

9) costul procedurii de mediere obligatorie este de cel puțin două ori mai mare decât cel al procesului jurisdicțional pe care procedura de mediere urmărește să îl evite, iar disproporția crește exponențial odată cu creșterea valorii litigiului (costul medierii poate deveni de șase ori mai mare față de costul procesului jurisdicțional) sau odată cu creșterea complexității sale (în acest ultim caz fiind necesară numirea unui expert, care trebuie retribuit de părțile din procedură, care să îl ajute pe mediator în litigiile care presupun competențe tehnice specifice, fără ca raportul tehnic întocmit de expert [sau] informațiile obținute de acesta să poată fi folosite ulterior în cadrul procesului)?"

Evoluțiile intervenite ulterior introducerii cererii de decizie preliminară

19 Ca urmare a solicitării de lămuriri adresate de Curte cu privire la motivele care justifică necesitatea prezentei trimiteri preliminare pentru soluționarea litigiului principal, instanța de trimitere, în răspunsul din 9 martie 2012, a arătat că, în ipoteza unei decizii a Curții în sensul incompatibilității reglementării naționale cu dreptul Uniunii, ar fi obligată să nu supună litigiul principal procedurii de mediere, fapt care ar avea consecințe asupra calculului termenelor aplicabile pentru stabilirea datei ședinței.

20 Prin hotărârea nr. 272/2012, pronunțată la 24 octombrie 2012, Corte costituzionale a declarat neconstituționalitatea anumitor articole din Decretul legislativ nr. 28/2010, printre care articolul 5 alineatul 1, articolul 8 alineatul 5, precum și articolul 13, cu excepția, cu privire la acesta din urmă, a trimiterii la articolele 92 și 96 din Codul de procedură civilă, lipsite însă de relevanță în cauza principală.

21 Din această hotărâre rezultă printre altele că, în urma constatării neconstituționalității articolului 5 alineatul 1 din Decretul legislativ nr. 28/2010, desfășurarea prealabilă a procedurii de mediere în Italia nu mai este o condiție de admisibilitate a actului de sesizare a instanței, iar părțile nu mai sunt obligate să recurgă la procedura de mediere.

22 Prin scrisoarea din 14 decembrie 2012, grefa Curții a solicitat instanței de trimitere să îi indice consecințele hotărârii nr. 272/2012 atât asupra litigiului național aflat pe rolul acesteia, cât și asupra trimiterii preliminare.

23 Prin scrisoarea din 17 ianuarie 2013, instanța menționată a răspuns că își menține cererea de decizie preliminară. Cu toate acestea, nu a exprimat o poziție în legătură cu impactul hotărârii menționate în ceea ce privește hotărârea care urmează să fie pronunțată în litigiul principal și nici în legătură cu relevanța întrebărilor preliminare adresate Curții.

Cu privire la trimiterea preliminară

24 Reiese din jurisprudența Curții că, în cadrul cooperării dintre aceasta și instanțele naționale, prevăzută la articolul 267 TFUE, numai instanța națională sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea unei dispoziții de drept al Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea printre altele Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, C-415/93, Rec., p. I-4921, punctul 59, Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 38, și Hotărârea din 9 decembrie 2010, Fluxys, C-241/09, Rep., p. I-12773, punctul 28).

25 Cu toate acestea, Curtea a precizat de asemenea că, în situații excepționale, îi revine sarcina de a examina condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a-și verifica propria competență. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (a se vedea printre altele Hotărârea PreussenElektra, citată anterior, punctul 39, Hotărârea din 23 aprilie 2009, Rüffler, C-544/07, Rep., p. I-3389, punctul 38, Hotărârea din 19 noiembrie 2009, Filipiak, C-314/08, Rep., p. I-11049, punctul 42, și Hotărârea din 26 februarie 2013, Melloni, C-399/11, punctul 29).

26 Astfel, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, atât din textul, cât și din economia articolului 267 TFUE rezultă că procedura preliminară presupune ca o cauză să fie efectiv pendinte în fața instanțelor naționale, acestea fiind chemate să pronunțe în cadrul său o decizie susceptibilă să ia în considerare hotărârea pronunțată cu titlu preliminar (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2005, García Blanco, C-225/02, Rec., p. I-523, punctul 27 și jurisprudența citată).

27 Or, în cauza principală, ca urmare a hotărârii Corte costituzionale din 24 octombrie 2012, reglementarea națională aplicabilă litigiului principal nu mai este cea luată în considerare în cadrul cererii de decizie preliminară (a se vedea prin analogie Hotărârea Fluxys, citată anterior, punctul 32). Astfel, hotărârea menționată, declarând neconformitatea anumitor dispoziții din Decretul legislativ nr. 28/2010 cu Constituția, are ca efect înlăturarea lor din ordinea juridică națională.

28 Deși instanța de trimitere a indicat, într-adevăr, în scrisoarea din 17 ianuarie 2013, că dorește să își mențină cererea de decizie preliminară, ea nu a precizat totuși prin ce anume întrebările sale preliminare rămân relevante pentru soluționarea litigiului principal.

29 Or, după cum a arătat avocatul general la punctele 20 și 23 din concluzii, cele nouă întrebări preliminare adresate Curții au în prezent un caracter ipotetic.

30 Astfel, primele patru întrebări se referă la compatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei reglementări care permite instanței, pe de o parte, să utilizeze elemente de probă împotriva părții care nu a participat, fără motive întemeiate, la o procedură de mediere obligatorie și să o oblige la plata către bugetul de stat a unei sume egale cu taxa judiciară datorată pentru judecată (articolul 8 alineatul 5 din Decretul legislativ nr. 28/2010) și, pe de altă parte, să excludă recuperarea cheltuielilor suportate de partea care a avut câștig de cauză și care a refuzat propunerea de conciliere și să o oblige la suportarea cheltuielilor legate de mediere (articolul 13 din acest decret). Așadar, respectivele întrebări se referă exclusiv la dispoziții care au fost declarate neconstituționale. În aceste condiții, întrebările menționate au rămas fără obiect prin efectul modificărilor intervenite în ceea ce privește aplicabilitatea dispozițiilor naționale în litigiu.

31 În ceea ce privește ultimele cinci întrebări, referitoare la desfășurarea, la termenele de punere în aplicare, precum și la costul procedurii de mediere, trebuie să se arate că, potrivit celor constatate la punctul 27 din prezenta hotărâre, cadrul juridic național în care se înscrie litigiul principal nu mai este cel descris de instanța națională în decizia sa de trimitere. Astfel, caracterul neconstituțional al articolului 5 alineatul 1 din Decretul legislativ nr. 28/2010 fiind deja constatat, părțile nu mai sunt obligate să participe la o procedură de mediere. În consecință, după cum a arătat avocatul general la punctul 29 din concluzii, întrebările menționate și-au pierdut relevanța pentru hotărârea care trebuie pronunțată în litigiul principal.

32 Rezultă că, ținând seama de evoluția litigiului în fața instanței de trimitere din punctul de vedere al dreptului aplicabil, Curtea nu mai este în măsură să se pronunțe cu privire la întrebările care i-au fost adresate (a se vedea în acest sens Hotărârea Fluxys, citată anterior, punctul 34).

Cu privire la cheltuielile de judecată

33 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Nu mai este necesar să se răspundă la întrebările adresate cu titlu preliminar de Giudice di pace di Mercato San Severino prin decizia din 21 septembrie 2011 în cauza C-492/11.

Semnături